

Przeprowadzone niedawno badanie opinii publicznej Eurobarometru dotyczące stosunku obywateli UE do wielojęzyczności i nauki języków obcych wykazało, że prawie dziewięć na dziesięć osób uważa, że zdolność posługiwania się językami obcymi jest bardzo przydatna, a 98% respondentów twierdzi, że znajomość języków korzystnie wpłynie na przyszłość ich dzieci.

Z odrębnego badania Komisji Europejskiej – pierwszego europejskiego badania kompetencji językowych – wynika jednak, że istnieje rozdził między aspiracjami i rzeczywistością, jeżeli chodzi o znajomość języków obcych w praktyce: testy przeprowadzone wśród nastoletnich uczniów w 14 państwach europejskich pokazują, że tylko 42% uczniów wykazuje się wystarczającą znajomością pierwszego języka obcego i zaledwie 25% uczniów - drugiego. Znacząca liczba uczniów – 14% w przypadku pierwszego języka obcego i 20% drugiego, nie osiąga nawet poziomu „użytkownika podstawowego”.

Androulla Vassiliou, komisarz UE ds. edukacji, kultury, wielojęzyczności i młodości, powiedziała: „Badanie Eurobarometru pokazuje, że wielojęzyczność i uczenie się języków mają duże znaczenie dla ludzi, i tym powinniśmy się cieszyć. Ale musimy jednocześnie zwiększyć wysiłki, aby poprawić poziom nauczania i uczenia się języków. Możliwość komunikowania się w języku obcym poszerza horyzonty i otwiera wiele drzwi; zwiększa szanse na zdobycie lepszej pracy, a w przypadku przedsiębiorstw oznacza więcej możliwości na jednolitym rynku.”

Dziesięć lat po deklaracji barcelońskiej szefów państw lub rządów (2002 r.), w której wezwali oni do nauczania przynajmniej dwóch języków obcych od najmłodszych lat, Europejczycy mają ogólnie wiadomą korzyść płynącą z wielojęzyczności. Niemal trzy czwarte obywateli (72%) zgadza się z tym celem, a 77% uważa, że powinien on być priorytetem politycznym. Ponad połowa Europejczyków (53%) języki przydają się w miejscu pracy, a 45% respondentów uważa, że dzięki znajomości języka obcego mają lepszą pracę we własnym kraju.

Niemniej jednak liczba Europejczyków, którzy twierdzą, że potrafią porozumiewać się w języku obcym nieznacznie spadła – z 56% do 54%. Spowodowane jest to częściowo tym, że rosyjski i niemiecki nie są już obowiązkowe w programach nauczania w krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

Odsetek uczniów, którzy wykazują się znajomością pierwszego języka obcego wynosi od 82% na Malcie oraz w Szwecji (gdzie język angielski jest pierwszym językiem obcym) do zaledwie 14% we Francji (znajomość angielskiego) i 9% w Anglii (znajomość francuskiego). Jedną z najbardziej znaczących zmian, które zaszły od 2005 r., jest fakt, że internet zachęca ludzi do poszerzania „pasywnej” umiejętności czytania i rozumienia ze słuchu w obcych językach. Liczba Europejczyków, którzy regularnie używają języków obcych w internecie, na przykład poprzez media społeczne, wzrosła o 10 punktów procentowych, z 26% do 36%.

Kolejne kroki

Komisja Europejska pragnie zwiększyć wsparcie dla nauki języków za pośrednictwem nowego programu „Erasmus dla wszystkich” (IP/11/1398). Nauka języków obcych jest jednym z sześciu

celów szczegółowych programu, a Komisja planuje zwiększyć finansowanie kursów językowych dla osób chcących studiować, szkolić się lub odbyć wolontariat za granicą. Komisja zaproponuje europejski poziom odniesienia w zakresie kompetencji językowych do końca 2012 r. Umożliwi on pomiar postępów państw członkowskich w zakresie doskonalenia nauczania i uczenia się języków.

Wyniki badania Eurobarometru pt. „Europejczycy i języki” i europejskiego badania kompetencji językowych zostaną omówione podczas międzynarodowej konferencji w Limassol (Cypr), która odbędzie się w tym samym dniu co kolejny Europejski Dzień Języków (26 września).

Kontekst

Na posiedzeniu w Barcelonie w 2002 r. Rada wezwała do podjęcia działań, mających „podnieść poziom podstawowych umiejętności, w szczególności poprzez nauczanie co najmniej dwóch języków obcych począwszy od bardzo młodego wieku”, oraz do „ustanowienia wskaźnika kompetencji językowych”.

Wiosną 2012 r. przeprowadzono specjalne badanie Eurobarometru (386) dotyczące Europejczyków i języków. W ramach tego badania odbyły się bezpośrednio wywiady z prawie 27 tys. osób, w ich języku ojczystym. Badaniem objęto wszystkie 27 państw członkowskich, a respondenci pochodzili z różnych grup społecznych i demograficznych.

Najczęściej używanym językiem ojczystym jest niemiecki (16%), następnie włoski i angielski (każdy po 13%), francuski (12%), hiszpański i polski (każdy po 8%).

Kraje wykazujące najbardziej znaczny wzrost odsetka respondentów, którzy twierdzą, że znają w wystarczającym stopniu język obcy, aby w nim prowadzić rozmowę, w porównaniu z danymi pochodzącymi z badania Eurobarometru z 2005 r., to Austria (+16 punktów procentowych, do 78%), Finlandia (+6 punktów procentowych, do 75%) i Irlandia (+6 punktów procentowych, do 40%).

Natomiast odsetek osób posługujących się co najmniej jednym językiem obcym zmniejszył się znacznie na Słowacji (-17 punktów procentowych, do 80%), w Republice Czeskiej (-12 punktów, do 49%), Bułgarii (-11 punktów, do 48%), w Polsce (-7 punktów, do 50%) i na Węgrzech (-7 punktów procentowych, do 35%). W krajach tych odnotowano tendencję spadkową, w porównaniu z 2005 r., w odsetku osób będących w stanie porozumiewać się w takich językach obcych jak rosyjski i niemiecki.

Pięć najczęściej używanych języków obcych to nadal język angielski (38%), francuski (12%), niemiecki (11%), hiszpański (7%) i rosyjski (5%).

Na poziomie krajowym język angielski jest najczęściej używanym językiem obcym w 19 z 25 państw członkowskich, w których nie jest to język urzędowy (tj. z wyjątkiem Wielkiej Brytanii i Irlandii).

Po raz pierwszy zbadano również nastawienie do znaczenia roli tłumaczenia dla zdrowia i bezpieczeństwa, edukacji, poszukiwania pracy, wyszukiwania informacji oraz rozrywki, takiej jak filmy i czytelnictwo. Poprzednie badania Eurobarometru na temat języków były prowadzone

przez Komisję w 2001 i 2005 r.

Europejskie badanie kompetencji językowych zostało przeprowadzone wiosną 2011 r. i, po przeprowadzeniu szczegółowej analizy, jego wyniki zostały opublikowane dzisiaj. W ramach badania przeprowadzono testy z udziałem prawie 54 tys. uczniów w 14 krajach i 16 systemach edukacyjnych (Anglia, trzy społeczności językowe Belgii, Bułgaria, Chorwacja, Estonia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Malta, Polska, Portugalia, Szwecja i Szwajcaria). Ocena dostarcza porównywalnych danych na temat poziomu znajomości języków obcych uczniów w wieku 14–15 lat. W każdym kraju testy mierzą umiejętność czytania, rozumienia ze słuchu i pisanie w dwóch spośród pięciu najczęściej nauczanych języków urzędowych UE: angielskim, francuskim, niemieckim, hiszpańskim i włoskim. Ponadto na podstawie kwestionariuszy wypełnionych przez uczniów, jak również przez prawie 5 tys. nauczycieli języków obcych i 2,250 dyrektorów szkół, z oceny wynika, że umiejętność uczenia się języków jest ściśle związana z motywacją, co jest z kolei związane z szeroko rozumianą sytuacją rodzinną, edukacyjną i społeczną.

Dodatkowe informacje:

Eurobarometr, badanie specjalne 386 „Europejczycy i języki”

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_en.htm

Eurobarometr streszczenie

Krajowe arkusze informacyjne

European Survey on Language Competences project

European Survey on Language Competences: Final report

European Survey on Language Competences: Executive summary

Komisja Europejska: Kształcenie i szkolenie

Strona internetowa Androulli Vassiliou

Czytaj wpisy Androulli Vassiliou na Twitterze: @VassiliouEU

Kontakt:

Dennis Abbott (+32 2 295 92 58); Twitter: @DennisAbbott

Dina Avraam (+32 2 295 96 67)